

сдобиятъ съ народна духовна иерархия. Когато пратеникът на Българското Настоятелство въ Одеса, К. Н. Палаузовъ, който на 5 октомвй с. г. се представилъ на Александра II въ Ливадия (Кримъ) и му поднесълъ адресъ и записка за положението на българския църковенъ въпросъ, въ кратката си речъ, казана отъ името на Настоятелството, изтъкналъ между другото, че въ даденото време ги смущавалъ църковния въпросъ, който прѣчи за развитието и обединението на българитѣ, императорътъ казалъ: „Да, менѣ ми е добре известно това дѣло. Азъ съчувствувамъ на българитѣ. Макаръ че исканията имъ не мога да не призная за преувеличени, тѣ сж много изискателни, наистина, по-малко отъ страна на българитѣ и повече отъ страна на гърцитѣ; гърцитѣ и патриаршията гледатъ на тоя въпросъ не отъ религиозно гледище, а отъ гръцко гледище — тѣмъ не е износно отдѣлянето на църквата и затова противодействуватъ“; а когато пратеникътъ се изразилъ, че едно благоприятно послание на св. Синодъ до патриарха би било твърде полезно и крайно необходимо, императорътъ отговорилъ: „Надѣвамъ се, че никой отъ васъ никога не се е съмнявалъ въ съчувствената привързаностъ на Русия къмъ васъ. Българскитѣ работи сж били всѣкога близки до сърдцето ми. Азъ говорихъ на Игнатѣва върху църковния въпросъ и се надѣвамъ, че въ скоро време той ще вземе благоприятенъ изходъ. Отстъпки трѣбва да станатъ и отъ дветѣ страни“. Сжщо така императорътъ говорилъ тогава за гърцитѣ и патриаршията и се изразилъ, че заднитѣ имъ мисли сж известни; а понеже разпрята между българи и гърци е благоприятна за турското правителство, то тя се и поддържа въ ущърбъ на първитѣ и т. н.) И наистина, Александъръ II, признавайки правотата на българскитѣ искания, изпълнилъ обещанието си: очевидно, по негова голя и настояване рускиятъ св. Синодъ се отказалъ да се съгласи съ предложението на патриаршията да бжде свиканъ вселенски съборъ за решението на българския въпросъ; изобщо той съветвалъ патриарха да признае султанския ферманъ, още повече че предвижданата въ него българска екзархия ще се намира подъ неговото върховно началство, като при това изтъквалъ, че разпрята между патриаршията и българитѣ не ѝ дава право да ги отлъчва и га ги счита за схизматици.

Обаче патриаршията не послушала добритѣ и искрени съвети на Александра II за отстъпки и помирение въ полза на църковното

1) С. С. Бобчевъ. Царь-Освободитель за българския църковенъ въпросъ, Духовна Култура, кн. 24-25 (1925), стр. 22-31.